
Hvorfor øker andelen av kvinnelige leger – også i USA?

BOKOMTALER

Dette er en amerikansk historiebok som handler om hvordan det etablerte medisinske miljøet i USA gradvis har måttet, eller har, tilpasset seg et økende tilfang av kvinnelige kandidater til medisinsk utdanning. Det er et grundig dokumentert arbeid, der personlige biografier danner en flott ramme rundt fremstillingen av de historiske linjene. Boken har grundig statistisk materiale om søkning til og opptak av kvinner til ulike medisinske skoler, og slår fast at allerede så sent som på 1960 – 70-tallet var det flere medisinske skoler i USA som eksplisitt sa at de helst ønsket seg mannlige søkere.

Boken tar opp et annet fenomen som vi kanskje vil se mer av her i Norge også, nemlig hva som skjer med etniske minoriteter og rekruttering til medisinerutdanning. Som ofte i likestillingsarbeid, er det likheter mellom diskriminering av kvinner og diskriminering av minoriteter. Boken gir noen utmerkede historiske profiler om veien til å bli lege for unge, moderne, svarte kvinnelige leger født på 1950-tallet.

I boken diskuteres også økningen av kvinner til medisinerprofesjonen som en av mange utviklingstrekk i en periode der emansipasjonen av kvinner skyter fart. Likevel slår den fast at for mange kvinnelige medisinerere i begynnelsen av dette århundret, var et sentralt dilemma ikke om de skulle bli leger eller ikke, men om de overhodet hadde noen "rett" til egne karrierer ut over hustru- og morsrollene. Boken er tradisjonelt strukturert, og begynner tidlig 1900-tallet og beveger seg frem mot i dag. Alle påstander og historier er meget grundig dokumentert i en lang indeks- og notesamling bak i boken. Boken er skrevet av en ikke-medisiner som viser en stor innsikt i hva slags vilkår leger lever og arbeider under. I konklusjonskapitlet trekker forfatteren frem sentrale dilemmaer i likestilling mellom mannlige og kvinnelige leger, nemlig at det handler både om likhet – eller likeverd – og ulikhet. I USA har kvinner generelt, og leger også, større problemer enn norske kolleger med å kombinere legerollen og morsrollen, siden de har lengre arbeidstid og dårligere permisjonsordninger. Det tikker to klokker i samme takt for kvinnelige leger i USA: karriereklokken og den biologiske reproduksjonsklokken. Det er ikke lett å håndtere.

Forfatteren viser også til at kvinnelige leger, til tross for sin minoritetsstatus, har vært sentrale drivkrefter i store sosiale bevegelser i USA, de er seg sin samfunnsmessige rolle meget bevisst. Familieplanlegging og barnehelse har alltid stått deres hjerte nær. Mannlige og kvinnelige leger i USA jobber, som oss, i ulike sektorer, der over dobbelt så mange kvinnelige leger som menn var ansatt (f.eks. i sykehus, gruppepraksis eller staten), mens mange flere menn drev egen næring. Og mannlige leger tjener der også, sammenliknet med kvinnelige leger, en god del mer i gjennomsnitt. Men det er fremgang, for eksempel i universitetssektoren, der USA kanskje ligger foran oss i å få flinke kvinner inn i systemene. De har greid å øke andelen kvinnelige amanuenser fra 7 % til 37 % mellom 1990 og 1995.

Boken er en flott innføring i temaet kjønnet legerolle, og viser at legeprofesjonen ikke utvikler sin tenkning uavhengig av samfunnet rundt dem. Den bør leses av alle som sysler med medisinsk utdanning, likestilling og medisinfagets historie. Men kanskje av andre også.

Johanne Sundby

Seksjon for medisinsk antropologi

Universitetet i Oslo

Publisert: 30. juni 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2025. Lastet ned fra tidsskriftet.no 30. desember 2025.